

завданнями, місцем і часом заходів, які проводяться уповноваженими суб'єктами сектору безпеки й оборони у взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування на територіях, які перейшли під загальну юрисдикцію України та контроль її органів державної влади після тимчасової окупації. Такий висновок вченим зроблений на підставі дослідження тих самих документів, які були опрацьовані О. Скобельською, а також додатково опрацьований міжнародний досвід забезпечення стабілізаційних заходів військовими та поліцейськими силами країн НАТО у конфліктний та постконфліктний період в окремих країнах.

Також заслуговує уваги і конкретизація К. Бугайчуком мети проведення стабілізаційних заходів, яка полягає у: стабілізації оперативної обстановки на деокупованій території; забезпечення на цих територіях дії правового режиму воєнного стану; відновленні на цих територіях конституційного ладу, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування; забезпеченні соціально-економічного відновлення та подальшого розвитку цих територій.

Інакший підхід (мілітарний) до розуміння змісту стабілізаційні дій містять керівні документи ЗСУ (перш за все це бойові статuti). Так, відповідно до Бойового статуту механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних сил України (Частина III. Взвод, відділення, екіпаж), затверджений наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 25.05.2016 № 238, Бойового статуту Сухопутних військ Збройних Сил України (Частина II. Батальйон, рота), затверджений наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 29.12.10 №574, та Тимчасового бойового статуту.

Виходячи зі змісту цих статутів можна визначити, що метою стабілізаційних дій є стабілізація обстановки, недопущення відновлення збройних сутичок, диверсій і терористичних актів тощо у визначеному секторі відповідальності. Також підрозділи ЗСУ ведуть стабілізаційні дії для забезпечення безпеки цивільного населення (відновлення безпекового середовища), у тому числі через відновлення функціонування органів місцевого самоврядування (відновлення державного управління).

*Лазорчик Віктор,
студент 1-го курсу
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

ФУНКЦІОНАЛЬНА ГНУЧКІСТЬ ТА АДАПТАЦІЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРИВАЛОЇ АГРЕСІЇ

Реалії повномасштабної війни змусили українське суспільство інакше подивитися на сектор безпеки — вже не як на віддалену державну машину, а як на реальний захист, що стоїть між людиною й загрозою. Багато хто, ще донедавна далекий від служби, сьогодні вступає до лав тероборони, підтримує

волонтерські ініціативи, працює у сфері кіберзахисту. І це не випадковість — така хвиля громадянської участі стала частиною нової безпекової культури.

Вторгнення Російської Федерації стало не просто загрозою, а остаточним зламаним рубежем, після якого вся система української оборони почала оновлюватися. Швидко зламались архаїчні, ще радянські моделі командування, а на їх місце прийшли рішення, народжені з реального бою. Безпека перестала бути абстракцією — вона стала органічною частиною національного буття, чутливою до змін і вразливою до запитів людей.

Сьогодні ми маємо багаторівневу систему безпеки. В її центрі — Збройні Сили України, але не менш важливу роль відіграють інші структури: Національна гвардія України, Служба безпеки України, прикордонники, добровольчі батальйони, аналітики, волонтери, навіть журналісти. Всі вони утворюють єдиний простір взаємодії — не за паперами, а у щоденній реальності. Така архітектура дозволяє гнучко реагувати на виклики, навіть коли фронт проходить не в полі, а в електронній пошті чи соцмережах.

Саме ця мережевість, здатність адаптуватися і швидко домовлятися на місцях стала тією перевагою, якої так не вистачало у попередніх десятиліттях. Ми стали свідками народження нового типу реагування — асиметричного, швидкого, точного.

Одним із головних викликів для цієї системи стала гібридна війна. Проти нас діють не лише зброєю, а словами, страхом, економічними важелями, інформаційним шумом. І головне — ці атаки важко виявити. Вони не завжди мають “обличчя ворога”, але наслідки можуть бути гірші за фізичні втрати. Тому й відповідь має бути складною, багатовекторною, об’єднувати як силовиків, так і юристів, дипломатів, кіберспеціалістів.

Чіткий прогрес у цій сфері пов’язаний із поступовою інтеграцією стандартів НАТО. Ідеться не лише про техніку чи форму, а про зміну філософії дії: більше ініціативи “знизу”, більше автономії малих підрозділів, більше поваги до фахової думки. У результаті — ми бачимо, як у деокупованих регіонах командири з різних служб можуть координуватися “на ходу” — бо розуміють, що стоїть за цим викликом.

Однак перемога — це не лише влучний удар чи успішна операція. Це ще й моральна перевага. І тут український сектор безпеки мусить залишатися не просто сильним, а людським. Бути не тільки з бронею, а й з душею. Адже виснаження — не лише фізичне. Біль, втрата, виснаження — ці речі не лікуються наказами, тут потрібна психологічна і соціальна підтримка.

Особливо з огляду на те, що значна частина протистояння перенеслася в цифрову площину. Кіберфронт став не менш небезпечним, ніж фронт “залізний”. Тут працюють не танки, а коди. І ті, хто володіє аналітикою, навичками OSINT, криптографією — такі самі бійці, тільки зі своєю зброєю. Україна вже формує такі підрозділи, залучаючи до співпраці приватний сектор та ІТ-спільноту.

Звісно, все це неможливо без належної правової основи. Нові форми війни потребують нових норм. Ми не можемо воювати по-старому в епоху дронів і

штучного інтелекту. Тому перед правниками сьогодні стоїть завдання — не “наздоганяти” реальність, а йти поряд з нею, а ще краще — перед нею.

Зрештою, мова йде не просто про ефективність. Йдеться про гідність. Бути здатним встояти, перебудуватися, зберегти себе і водночас залишитися відкритим до змін — це і є перемога. Перемога не лише фізична, а й моральна.

Ми бачимо, як із уламків старої централізованої системи народжується нова — жива, гнучка, здатна на складні рішення. Вона не ідеальна, але вона наша. Вона зростає разом із суспільством і стає дзеркалом тієї державності, за яку ми зараз боремося.

*Луцак Дмитро,
завідувач навчально-тренувального відділення
підготовки операторів безпілотних систем,
Національна академія внутрішніх справ*

*Мазур Ігор,
т.в.о. завідувача кафедри вогневої підготовки
Навчально-науковий інститут поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ*

*Штома Вадим,
старший викладач кафедри вогневої підготовки
Навчально-науковий інститут поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ (БПЛА) В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Триваюче протистояння України збройній агресії збоку російської федерації зумовлює активний розвиток новітніх технологій, які забезпечують ефективне виконання бойових задач при мінімальних затратах людських і матеріальних ресурсів. Визначальну роль в даному аспекті відіграє подальше поширення розробки і модернізації безпілотних літальних апаратів також відомих як БПЛА або дрони. Надзвичайно високими темпами зростають як їх бойові можливості, так і сфера бойового та не бойового застосування. Вже зараз однією з найважливіших сфер застосування дронів є діяльність правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. Отже, з огляду на виклики воєнного стану та пов'язану з цим необхідність подальшої модернізації правоохоронної системи, впровадження БПЛА у діяльність поліції набуває особливої актуальності. Цей процес потребує глибокого аналізу перспектив використання БПЛА в діяльності поліції України, з урахуванням як вітчизняних досягнень, так і міжнародного досвіду.

Вітчизняні досягнення та перспективи розвитку

З 2023 року в Україні спостерігається активний розвиток виробництва БПЛА. У 2024 році українські підприємства виготовили понад 1,5 мільйона FPV-дронів, ударні